

Justitieombudsmannen
Cecilia Nordenfelt

Försäkringskassan har saknat lagstöd för att inhämta patientjournal gällande den försäkrades dotter

I en anmälan, som kom in till JO den 7 maj 2007, klagade förbundsjuristen AA på Försäkringskassans handläggning av ett arbetsskadeärende som han drev för klienten BB:s räkning. Han anförde bl.a. att kassan hade tillämpat 8 kap. 7 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (LAF) på ett felaktigt sätt.

Försäkringskassan yttrade sig efter remiss. AA kommenterade remissvaret.

I sitt beslut den 8 maj 2008 anförde JO Nordenfelt i bedömningsdelen följande såvitt avser Försäkringskassans tillämpning av 8 kap. 7 § LAF.

I förevarande fall har Försäkringskassan, med hänvisning till 8 kap. 7 § LAF, begärt in den försäkrades dotters patientjournal. Härmed har fråga uppstått om det återopade lagrummet över huvud taget omfattar uppgifter rörande annan än den försäkrade själv. Lagrummet har följande lydelse.

Myndighet, arbetsgivare och uppdragsgivare är skyldiga att på begäran lämna domstol eller Försäkringskassan uppgift om namngiven person rörande förhållande som är av betydelse för tillämpningen av denna lag. Arbetsgivare och uppdragsgivare är även skyldiga att lämna sådan uppgift om arbetet och arbetsförhållandena som behövs för att bestämma ersättningsbelopp.

Av förarbetena till 8 kap. 7 § LAF (prop. 1976/77:197 s. 109) framgår endast att föreskrifterna om uppgiftsskyldighet i arbetsskadeärenden har hämtats från 20 kap. 9 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) vars första stycke har följande lydelse.

Statliga och kommunala myndigheter ävensom arbetsgivare och försäkringsinrättningar skall på begäran lämna domstol eller Försäkringskassan uppgift om namngiven person rörande förhållande, som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Innehållet i 20 kap. 9 § första stycket AFL är i sak oförändrat sedan AFL:s tillkomst. I förarbetena till AFL (prop. 1962:90) görs inte några uttalanden om tillämpningen av lagrummet i fråga. Det saknas därmed anledning att tolka bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i 20 kap. 9 § första stycket AFL, och i 8 kap.7 § LAF, på annat sätt än att med ”namngiven person” endast avses den

försäkrade själv. Någon annan tolkning vore i detta sammanhang orimlig och har för övrigt inte heller återfunnits i praxis.

Som Försäkringskassan anför i sitt remissvar bör kassan vara återhållsam redan med att begära in patientjournaler som rör den försäkrade själv. Att som i förevarande fall begära in en anhörigs journal får betraktas som ett grovt övertramp. Försäkringskassans agerande i detta sammanhang förtjänar mycket allvarlig kritik.

I sitt remissvar anför Försäkringskassan vidare att försäkringsläkaren då han ”ansåg att information om dotterns sjukdom var av vikt” borde ha hämtat in sådan ”genom konkreta frågeställningar till dotterns behandlande läkare”. Jag vill med anledning av detta uttalande påminna Försäkringskassan om att den behandlande läkaren även vid en muntlig förfrågan är skyldig att följa gällande bestämmelser om tystnadsplikt på hälso- och sjukvårdsområdet och att det därför inte är sannolikt att kassan får uppgifter som rör en försäkrads anhörig.